

præcepta et voluntates revocet? Quid si aperte renuat obedire et hunc vel illum supremum Pastorem imprudentiæ, inopportunitatis, ambitionis, studii partium redarguat? Quis te judicem constituit, ut de Ecclesiæ Pastoribus iudicium proferas? Cave ne tua imprudentia et superbia aliis schismatis occasionem præbeas. « Non de majorum sententia iudices, cujus officium est obedire et implere quæ jussa sunt. Discernere superioris est, subditorum est obedire (1). »

36. Quod si omnibus in genere ecclesiasticis præpositis obediendum est, « ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus nostris redditori (2); » quanto magis *supremis Pastoribus* obtemperandum « quos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo (3)? » Hanc obedientiam sacerdos, ordines sacros suscipiens, suo Episcopo ejusque successoribus, coram Deo et Ecclesia, promisit. At etiam si non promisisset, hoc bonus ordo, hoc Ecclesiæ unitas expostulat et Christus jussit; hos enim præcipue intellexit cum ait: « Si Ecclesiam non audierit tibi velut ethnicus et publicanus. » Hæc tamen obedientia facilis redditur, cum Episcopus veluti Christi vices in terris gerentes

(1) S. Hier. epist. ad Rust. (2) Ad Hebr. xiii, 17.
(3) Act. Apost. xx, 28.

et patres nostros consideramus: tunc enim veremur et amamus, lætique quæ jubent exequimur: « Amor vincit omnia. »

37. Verum sunt, qui nunquam de suo contenti, altiora ambiunt, ad meliora adspirant: inde obmurmuratio, detractio et censura quasi ex naturali fonte scaturiunt, dehorsum effutiuntur, omniaque clamoribus implentur. Queritur sacerdos, quod apud Episcopum suum injuste fuerit insimulatus, vel quod male Episcopus de ipso sentiat vel suspicetur, sine causa puniat et plectat... Age, minister Christi, et ducis tui patientiæ memento; age et ad Episcopum patrem tuum filiali cum amore et fiducia confugas, defer sincere quæ tua intersunt, quin obmurmures et discordiam foveas. Esto obediens et patiens in adversis, humilitate magis aliis præferri quam dignitatibus cupias. Ne episcopale onus tua inobedientia, tuis obmurmurationibus gravius facias: sed potius tua docilitate levius patris tui munus reddas, his maxime periculosis Ecclesiæ discrimini-bus; ut fideles laici a te edocantur quomodo subdi in omnibus Episcopo debeant.

38. *Romano* autem *Pontifici*, Christi Vicario, Ecclesiæ Principi potiori ex ratione reverentia, obsequium, amor et obedientia præstanda. Certe olim nefas erat, extremoque supplicio dignum habebatur illius crimen, qui iudicio summi sacerdotis Moysis

cathedram occupantis, obtreteret (1). Atqui superiorem nunc habet Romanus Pontifex in regendo, gubernando et iudicando auctoritatem ac tunc temporis Judæorum Pontifex: majoris igitur criminis reus est ille, et graviori dignus pœna, qui ei reverentiam et obedientiam præstare renuit. Hinc ex Pii Papæ IV. fidei formula « Romano Pontifici, beati Petri apostolorum Principis successori ac Jesu Christi Vicario, *veram obedientiam* spondemus ac juramus. » Attamen quoniam servi non sumus, sed filii et heredes Christi, liberi autem qua libertate liberavit nos Christus, in familia vivimus et Patrem nostrum Romanum Pontificem appellamus; ut filii peramanter obediamus, et obediendo Christi Vicarium diligamus; ut dociles in omnibus et subjecti, una omnes sub visibili Ecclesiæ capite crescamus in illum, qui invisibile caput est, Christum.

39. Hujus amoris gratia erga Ecclesiam, supremos Pastores et Pontificem Romanum, non solum effugiendum, quidquid eos contristare vel offendere posset, sed et totis satagendum viribus, ut eos a contumeliis abstergamus, ut filiali devotione contra eorum detractores insurgamus, ac corpore nostro, si necesse sit, eorum honorem et jura tueamur. Si parentes nostri injuria, nobis presentibus, ab homine impudente impeterentur,

(1) Deut. xvii. 12. *non dabitur tibi manus in proferendum iudicium super te.*

tur, quo zelo arderemus, ut eorum jura et honorem tutaremur? Filii Ecclesiæ est ergo et maxime sacerdotis, his presentibus calamitosis temporibus, ejus hostes, qui matris nostræ sinum dilacerant, qui Pastores nostros et Pontificem romanum calumniis, conviciis, diceriis conspuunt, qui eorum patrimonium et jura dilapidant, ferventi zeli ardore impugnare verbo, scriptis, actibus impetere; ut integer Ecclesiæ matris honor, Pastorum nostrorum et Pontificis Romani decor maneat, eorumque auctoritas et jura omnibus sint reverentia et obsequio digna. Horrendum sane esset, his in rerum ac temporum adjunctis, vel sacerdotes tacere cum loqui debent, vel, quod Deus avertat, chorum cum impiis ducere, ut conniventibus vel ipsis approbantibus, Ecclesiæ matris sinus tot ictibus dilanietur.

§ V.

De agendi modo cum Potestatibus civilibus.

- 40. Quamvis nulla sit terrestris potestas, quæ cum sacerdotii potestate æquiparari possit, nihil obstat tamen quominus in societate civili sacerdotes degentes, civili ut cives subjiciantur potestati non enim nobis Dei ministris, in sortem Domini vocatis et partem hereditatis nostræ Deum ipsum habentibus, civilis hæc collata fuit potestas. Quod igitur

terrestria et civilia spectat, civili et terrestri auctoritati subijcitur : quamvis quod ad spiritualia et æterna pertinet, Ecclesiæ submittamur potestati : « Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari, quæ sunt Dei Deo (1). »

41. Duplici ex ratione civilem sacerdotes auctoritatem revereri, eique per obedientiam subdi debent. Prima ratio ex D. Pauli verbis desumitur : « Omnis potestas a Deo est ; » propterea ad ordinem et pacem in societate servandis Dei voluntas est, ut qui sub jurisdictione ac limitibus potestatis alicujus continentur, huic obediant ac subijciantur. Sacerdotes autem, quamvis ut ministri Christi, sub Episcoporum, Romanique Pontificis jurisdictione ac limitibus contineantur ; tamen ut cives sunt et jura civilia habent, gubernii civilis jurisdictioni subduntur, ideoque ejus legibus obedire tenentur. Hæ duæ potestates separari certe non debent, sed neque in unum confundi, verum distingui, ut unaquæque sua jura habeat, et in sua propria sphaera exerceatur.

42. Altera ratio ex eo patet quod Dei sacerdotes, relate ad ministeria sacra peragenda, fidelibus populis præsent, qui in civili societate constituti, civili subijci tenentur potestati : propterea eis exemplo esse debent, ut ad ordinem et societatis pacem servandam concurrant, non modo sua morali auctori-

(1) Matth. xxii 21.

tate, sed etiam facto. Christus, quamvis rex esset et dominus dominantium, neque ullis obstringeretur legibus, neque ullius subiceret potestati, voluit tamen, ut nobis exemplo esset, tributa solvere et potestatibus humanis, etiam injuste mandantibus obtemperare. Neque aliter ab initio Ecclesia se gessit, ut Christi exemplum sequeretur ac præceptum. Romani Pontifices ipsi, quoadusque sub imperatorum ditone constituti fuerunt, in iis quæ ad jura terrestria pertinebant, cum Dei legibus et Ecclesiæ imperatorum leges non opponebantur, maxima semper reverentia habuerunt : hanc sane a Christo, ut diximus, hanc ab apostolis doctrinam acceperunt (1), hanc retinendam, suadendam et docendam Ecclesia Christi jugiter arbitrata est.

43. Quamobrem civilibus legibus Christi sacerdotes obtemperent, ut Deo obediant et civilem societatis ordinem servent. Quod si hujusmodi leges Dei vel Ecclesiæ legibus contrariæ sint, ex suis Pastoribus supremis cognoscant, qua ratione sit ipsis agendum : sunt enim quædam, quibus ex conscientia resistere oportet et mortem potius pati quam obedire : « Obedire enim oportet magis Deo quam hominibus (2) ; » sunt vero et alia, quibus ad injustam vexationem repellendam

(1) Ad Rom. xiii, 1-7. — I. Petr. ii, 17.

(2) Act. Apost. v, 29

obtemperare quidem possumus; vel ea potius patienter ferre. In omnibus tamen ministrorum Dei patientia, humilitas, charitas et constantia eluceant; nihil sane violentiæ ex ira, sed nihil indulgentiæ ex timore concedatur, ut ex nostra agendi ratione laici fideles quomodo et ipse agant recte cognoscant, et omnes pacifice in Domino vivamus.

44. Prudentia autem et justitia requirunt, ut observantia et obsequium etiam exteriora magistratibus civilibus habeantur, etiamsi hæc ipsi nobis non habeant, nosque concutiant et opprimant: honor enim auctoritati non personæ defertur, et auctoritati divinæ potius, quæ sic faciendum jubet, quam humanæ. Hæc si agant sacerdotes Dei, nihil de sua dignitate et auctoritate amittent, modo serviles et adulatorem non sint; servilitas enim et adulatio sacerdotium deprimunt ejusque honorem proterentium pedibus conculcant: nihil autem officit quominus honores terrestres illis qui ambiunt reddantur; satis nobis sit extremum locum tenere, hunc enim tenuit ille qui ait: « Quis major est, qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. » Quare, disputantibus discipulis, quis eorum videretur esse major, « Reges gentium, inquit, dominantur eorum: et qui potestatem habent super

eos, benefici vocantur. Vos autem non sic (1). » Denique sacerdotibus commendatur ne obliviscantur pro principibus frequenter et civilibus potestatibus orare. « Obsecro igitur vos, ait D. Paulus, primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo (2). »

De spiritu pacis et unionis cum confratribus.

46. De charitate et unione fraterna multa alibi dicta sunt, operæ vero pretium est pauca addere, quæ ad unionis pacisque spiritum inter sacerdotes ipsos servandum suadeant, et quædam ad hunc finem utilia momenta et consilia suggerant. Si omnibus, suis certe præcipue apostolis et discipulis hanc unionis pacisque concordiam in charitatis vinulo tuendam Christus mandavit; cum enim sui corporis principalia membra sint, hancque unionem fovere et custodire inter fidelium membra debeant, nemo non videt quam necessarium sit inter se custo-

(1) Luc. xxii, 25-28.

(2) I. ad Tim. ii, 1-3.

dire et caute tueri. Quem enim latet illud Ecclesiastici: « Secundum judicem populi, sic et ministri ejus: et qualis rector est civitatis, tales et inhabitantes in ea (1)? » Fieri nunquam potest, ut unionis et pacis spiritus in christiano populo dominetur, nisi et inter Pastores ac sacerdotes ipsos regnet, qui judices populi sunt, et civitatis hujus christianæ rectores.

47. Servandus est ergo spiritus hic, tum ex parte Pastorum qui Ecclesiæ regendæ præpositi sunt, tum ex parte inferiorum ministrorum, tum ab omnibus simul. *Præpositorum* sane est jubere et præesse: at quamvis Christus omnibus jure præpositus esset, tamen « Non veni, inquit, ministrari, sed ministrare (2). » Opus ne est, ut auctoritatis pondus subditi et onus durissimum persequentiant? Qui vult ut suis mandatis prompte et facile obtemperetur « oret magis et obsecret, quam imperet » ut de S. Bernardo in vita sua legimus: primus ipse exemplo præeat et quod mandat exequatur, ut alii suum sequantur exemplum; ut æquales potius et fratres, vel potius, si senior est, ut filios suos subditos suavitate et mansuetudine ducat, presbyteri sunt enim ipsi et in Ecclesia seniores; sciat ex supradictis quem corrigat et qua ratione corrigere debeat; noverit unicuique pro viribus, pro conditione,

(1) Eccli. x, 2.

(2) Matth. xx, 28.

pro temporum et rerum opportunitate onera imponere, et unumquemque juste retribuere; laudet quosque pro modulo suo, maxime juniores et ad meliora agenda exhortetur; non sit stricti juris exactor, taceat aliquando et moras non violenter abrumpat; non clamitet morosus nec irascatur, nec querulus sit et temporis acti laudator; compatiatur defectibus, qui ex humana fragilitate procedunt, quamvis peccantes arguere et punire debeat; subditorum suorum necessitatibus ex paterno amore occurrat, soletur omnes, tueatur, non facile improbet, excuset quandoque. Hæc si agant præpositi Ecclesiarum sine dubio pacem et unionem cum suis subditis sacerdotibus custodient, iisque fruuntur.

48. *Subditorum sacerdotum* est obedire non jubere, subesse non præesse, neque se de præpositorum mandatis judices constituere. Si, juxta divinum eloquium, « qui major est inter nos debet fieri sicut minor, et qui præcessor est sicut ministrator (1); » decetne ut subditi majora superioribus suis onera imponant ac in sui officii exercitio ferunt? Habeant igitur præpositum suum ut patrem, eumque venerentur et ament; ejus mandata, si fieri potest, præveniant et exequantur desideria ipsa; non facile de præpositi intentione judicent, nec unquam in

(1) Luc. xxii, 26.

malam partem ejus actiones vertant; si quid asperum vel durum actum videatur, patienter ferant, sui abnegatione præfulgeant, unam voluntatem, unumque judicium, quantum fieri potest, cum suis superioribus efformare conentur; meminerint suos superiores homines esse, ut eorum defectibus facile compatiantur et taceant (1); ne subito ex levi correctione offendantur, neve arbitrentur se aliquid magnum esse, ut nemo vel nota aliqua vel verbo minus cauto inurere audeat; pertinaciter certandi cum suis superioribus spiritum ut pestem fugiant, eorumque facta vel dicta, vel intentiones ipsas nec temere, nec ullo modo carpant; nec sui judicii tenaces sint defensores, quasi ipsi soli quid sit agendum sciant, et quod omnium est optimum agant; sed in omnibus Christi personam in suis præpositis venerentur atque dociles et humiles læti onera suscipiant, illos, ut par est, consulant, eorumque judicio acquiescant. Oh! quanta pax et concordia in presbyteriis esset, si sacerdotes cum suis superioribus, ut filii cum patre convenirent.

49. *Omnes denique sacerdotes, exemplorum Christi et apostolorum memores, sint cor unum et anima una; in familia enim*

(1) * Ne gloriaris in contumelia patris tui, non enim est tibi gloria, ejus confusio; gloria enim hominis ex honore patris sui, et dedecus filii pater sine honore. Eccle. iii, 9.

fratres sumus et unius Patris Dei filii; una est omnibus missio, unus est finis quem omnes prosequi debemus, et hic nonnisi gloria Dei est animarumque salus; non bonum, non vanitas, non cupiditas et gloria nostra. Igitur « alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi (1). » Ne quis super alterum elatione tumescat, ne quis infletur neve invideat alteri; ne mercenarii simus, neque ambitiosi, neque avari, neque turbulenti; obmurmuratio et detractio neque inter nos audiantur, sed fugiamus et ut pestem abhorreamus; ne oneri aliis simus, cum nostro muneri ex pigritia deficiamus; neque nos tanti esse arbitremur, ut sine nobis omnia sus deque verti necesse sit; aliorum opinionibus et judiciis modeste concedamus, « ut idem sapiamus, eandem charitatem habentes, unanimes, idipsum sentientes, nihil per contentionem neque per inanem gloriam: sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes, non quæ sua sunt singuli considerantes, sed ea quæ aliorum (2). »

50. Cum homines simus et humani aliquid patiamur, mirandum sane non est si aliquando ex nostris fratribus sint, qui nos conturbent, qui insimulent vel verbis offendant: in his vel aliis ejusmodi rerum adjunctis, nonne ad discordias uno ictu extin-

(1) Ad Gal. vi, 2.

(2) Ad Phil. ii, 2-4.

guendas, silentium aureum et omnium efficacax medium videtur? nonne verbum lene potius quam amarum iras conterit? « Verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos: et lingua eucharis in bono homine abundat (1). »

51. Quod si nos ipsi in errore fuimus, non occidat sol super iracundiam nostram, parati simus statim aliorum offensis ignoscere, et facile de nostris veniam petere; culpam nostram fateamur, hominis est enim errare, christiani autem viri errorem recognoscere et fateri. Potissimum suspiciones cavendæ, et ut temeraria vitemus judicia, potius fratrem nostrum adæamus, eumque interrogemus, ut concordi charitate omnia fiant, et si quid offenderit corrigatur. Denique Ecclesiastici consilium sequamur: « In multitudine presbyterorum prudentium sta: et sapientiæ illorum ex corde conjungere; ut omnem narrationem Dei possis audire, et proverbia laudis non effugiant a te. Et si videris sensatum, evigila ad eum, et gradus ostiorum illius exerat pes tuus (2). »

(1) Eccle. vi, 5.

(2) Eccle. vi, 35, 36.

CAPUT II.

DE ORDINATA ET PERFECTA SACERDOTIS VITA PRO UNOQUOQUE TEMPORE.

1. Quæ hactenus de officiis præstandis breviter exposuimus, totum sacerdotalis vitæ et perfectionis genus respiciunt, ac ratione quadam generali dirigunt, ut de virtute in virtutem ascendamus et sancti simus, quia Deus sanctus est, nobisque potissimum hanc suam sanctitatem imposuit. Sed necesse imprimis est ut juxta singulas vitæ actiones vitam ipsam moderemur, et ordine quodam digeramus, ex his enim singulis actis perfecte exaratis, totius vitæ perfectio exsurgit.

2. « Spiritualis et religiosa vita nihil aliud est quam quædam bonorum operum series, catenaque virtutum, in qua, si ejus monitis acquiescimus et secundum ordinem nobis præscriptum vivimus, a mane usque ad vesperam, et a vespere usque ad mane, sanctis virtutum operibus occupamur, et non interruptis passibus in perfectionem et in celestem patriam tendimus. Nam vita hæc omnia quæ a ratione et Dei lege discordant, potenter ablegat, quæcumque bona, quæcumque sancta, quæcumque perfecta sunt, vocat: media vero, sive indifferentia, ita